

पंचायत राज संस्थांना जमीन महसूलावरील
उपकर अनुदान मंजूर करणे-
अनुदान वितरणाची सुधारीत कार्यपध्दती....

महाराष्ट्र शासन,
ग्राम विकास विभाग.

शासन निर्णय, क्र. स्लस्फसी १०९२/सीआर १९६३/२४,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक : २२ एप्रिल १९९२.

वाचा : शासन निर्णय, ग्राम विकास विभाग, क्र. स्लस्फसी १०८९/प्र. क्र. १४०५/९४,
दि. १२ जून १९८९.

प्रस्तावना

महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ च्या कलम १४४, १५१, १५२, १५५ आणि १८५ आणि मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ च्या कलम १२४, १३१ आणि १३२[अ] मधील तरतुदीनुसार जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या आणि ग्रामपंचायती यांना जमीन महसूल व जमीन महसूलावरील उपकराची निगडीत अशी खालील तक्त्यात वर्गीकिलेली अनुदाने मिळतात. जमीन महसूलावरील उपकर[यात मूळ ग्रामपंचायत उपकर, मूळ जिल्हा परिषद उपकर आणि वाढीव-जिल्हा परिषद/पंचायत समिती उपकर यांचा समावेश होतो] महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ व मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ यातील संबंधित तरतुदीनुसार आकारला जातो. या उपकराची वसुली जिल्हाधिका-यांकडून होते, आणि प्रत्यक्षा वसुलीच्या आधारे जमा झालेला जमीन महसूल व त्यावरील उपकर खालील तक्त्यात वर्गीकिल्याप्रमाणे वितरीत केला जातो.

अ. क्र.	पंचायत राज संस्थांना वाक्यांच्या अनुदानाचा प्रकार.	अनुदान ज्या संस्थेस देण्यात येते त्या संस्थेचे नांव	या अनुदानाचे सदर संस्थांना वितरण करणा-या अधिका-याचे नांव	अनुदान वितरित केल्यानंतर ताळमेळाची जबाबदारी असणारे अधिकारी
१	२	३	४	५
१]	जमीन महसूल अनुदान	ग्रामपंचायत	जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी
२]	जमीन समानीकरण अनुदान	ग्रामपंचायत	जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी
३]	ग्रामपंचायत उपकर	ग्रामपंचायत	जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी
४]	वाढीव जिल्हा परिषद उपकर	जिल्हापरिषद	ग्राम विकास विभाग	विभागीय आयुक्त
५]	वाढीव जिल्हा परिषद उपकर	जिल्हा परिषद	ग्राम विकास विभाग	विभागीय आयुक्त
६]	पंचायत समिती उपकर	पंचायत समिती	जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी
७]	स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान.	जिल्हा परिषद/पंचायत समिती.	ग्राम विकास विभाग	विभागीय आयुक्त

जिल्हाधिकारी कार्यालय,
रत्नागरी.

परचलित पध्दतीनुसार वसूल केलेला उपकर पंचायत राज संस्थांना परत

२ MAY 1992

२२/५/९२

२२/५/९२

२२/५/९२

प्रचलित पध्दतीनुसार वसूल केलेला उपकर पंचायत राज संस्थांना परत करणे शक्य व्हावे म्हणून अंदाजपत्रकांमध्ये दरवर्षी आवश्यक तेवढी तरतूद केली जाते. वरील अनुदानापैकी अ. क्र. १ ते ३ आणि ६ येथे वर्गीकिलेली अनुदाने

जिल्हाधिकारी संबंधित संस्थांना वितरीत करतात. हे करताना अनुदानाच्या रकमा जिल्हापरिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या अधिनस्त ठेवल्या जातात. ग्रामपंचायती व पंचायत समितींना घावघाची रक्कम गट विकास अधिकारी, कोष्टागारातून काढतात, तर जिल्हा परिषदांना घावघाची रक्कम मुख्य कार्यकारी अधिकारी कोष्टागारातून काढतात. अ. क्र. ४, ५ व ७ येथील अनुदानावावट संबंधित जिल्हाधिका-यांकडून उपकराच्या प्रत्यक्षा वसूलीचे त्रैमासिक अहवाल शासनाकडे [ग्राम विकास विभागाकडे] प्राप्त झाल्यानंतर आणि सदर अहवालांमधील वसूलीची रक्कम कोष्टागारांमध्ये/उपकोष्टा-गारांमध्ये प्रत्यक्षात जमा झाल्याचे प्रमाणापत्रा संबंधित जिल्हाधिका-यांनी दिल्यानंतर जिल्हा परिषदा/पंचायत समिती/ग्राम पंचायतींना देय असलेल्या उपकराच्या १००% इतक्या रकमा संबंधितांना शासनाकडून मंजूर करण्यात येतात. जर संबंधित जिल्हाधिका-यांकडून प्रत्यक्षा वसूलीच्या त्रैमासिक अहवालावरोवर विहित प्रमाणापत्रा सादर केले गेले नसेल तर जिल्हा परिषदा/पंचायत समिती/ग्रामपंचायतींना देय असलेल्या रकमांच्या ९०% रक्कम शासनाकडून मंजूर केली जाते. हा उर्वरित १०% रक्कम संबंधित जिल्हाधिका-यांकडून विहित प्रमाणापत्रा प्राप्त झाल्यानंतर मंजूर केली जाते.

३. प्रचलित पद्धतीनुसार पंचायत राज संस्थांना खाली द्याविलेल्या प्रमाणात जमीन महसूल अनुदान, जमिन समानिकरणा अनुदान व जमीन महसूलावरील उपकर अनुदान मंजूर केले जाते.

अ. क्र.	अनुदान ज्या संस्थेत देण्यात येते त्या संस्थेचे नाव	अनुदानाचा प्रकार	अनुदान वितरण करणा-या अधिका-याचे नाव	किती अनुदान मंजूर करावयाचे
१	२	३	४	५
१.	ग्राम पंचायत	जमीन महसूल अनुदान	जिल्हाधिकारी	पाच वर्षांत प्रत्यक्षात वसूल होणा-या जमीन महसूलाची सरासरी. ज्या ठिकाणी दर-माणस्ती जमीन महसूल १ रु पेक्षा कमी असेल तेथे दरमाणस्ती १ रु या आधारे येणारी अनुदानाची रक्कम आणि ग्रामपंचायतींना देय असणा-या जमीन महसूलाच्या अनुदानाची रक्कम यातील फरक.
२.	ग्रामपंचायत	जमीन समानी-करणा अनुदान	जिल्हाधिकारी	१ रु जमीन महसूलावर १० पैसे या दराने प्रत्यक्षा वसूली इतकी रक्कम.
३.	ग्रामपंचायत	ग्रामपंचायत उपकर	जिल्हाधिकारी	

१.	२.	३.	४.	५.
४.	जिल्हा परिषद	जिल्हा परिषद उपकर	ग्राम विकास विभाग	१ रु. जमोन महसूलावर २० पैसे दराने प्रत्यक्ष वसूली इतकी रक्कम.
५.	जिल्हा परिषद	जिल्हा परिषद वाढीव उपकर	ग्राम विकास विभाग.	१ रु. जमोन महसूलावर कमाल १८० पैसे या मर्यादिते जिल्हा परिषदेने लावलेल्या उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या ५० टक्के इतकी रक्कम जिल्हा परिषदेस व ५० टक्के रक्कम पंचायत समितीस
६.	पंचायत समिती	पंचायत समिती उपकर	जिल्हाधिकारी	१ रु. जमोन महसूलावर कमाल १८० पैसे [जि. प. व पं. स. या दोघांनी लावलेला सेस] या मर्यादिते पंचायत समितीने लावलेल्या उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूली एवढी रक्कम पंचायत समितीस.
७.	जिल्हा परिषद/पंचायत समिती	स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान	ग्राम विकास विभाग	वाढीव उपकराच्या दरावर आधारित खालील सुत्रानुसार अनुदानाची रक्कम निश्चित होते.

अतिरिक्त वाढीव उपकराचा दर

प्रत्यक्ष वसूलीवर स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान

२०-३० = ५० पैसे

काही नाही

५१ ते १०० पैसे

७५ टक्के

१०१ ते २०० पैसे

१०० टक्के

[म्हणजे उदा. २०-१८० पैसे वाढीव उपकरावर स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान १३७.५० पैसे इतके मिळेल.]

जिल्हा परिषदेने लावलेल्या उपकरावर सापेक्ष अनुदानाची सर्व रक्कम जिल्हा परिषदेला मिळते. पंचायत समितीने लावलेल्या उपकरावरील स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदानापैकी २५ टक्के रक्कम पंचायत समितीला व ७५ टक्के रक्कम जिल्हा परिषदेला मिळते.

उपनिर्दिष्ट पद्धतीप्रमाणे पंचायत राज संस्थांना जमोन महसूल व जमोन महसूलावरील उपकर अनुदाने मंजूर करण्यात येतात, तथापि पंचायत राज संमितीने आपल्या सन १९८९-९० च्या १८ व्या अहवालांमध्ये शासनाच्या असे निदर्शनास आणले की, पंचायत राज संस्थांना विशेषतः ग्राम पंचायतींना उपकर अनुदान

मिळण्यास फार विलंब होतो. अनुदान वितरणाच्या प्रचलित कार्यपद्धतीमध्ये काही त्रुटी असल्यामुळे असा विलंब होत असावा असे पंचायत राज समितीचे मत आहे. अनुदान वितरणाच्या प्रचलित पद्धतीमध्ये सुधारणा करून नविन वितरणपद्धत विहित करण्याबाबत पंचायत राज समितीने शासनास शिफारस केली होती. सदर शिफारशीच्या अनुषंगाने उपकर अनुदानाच्या प्रचलित पद्धतीमध्ये बदल करण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. या संदर्भात महसूल व वन विभाग आणि वित्त विभाग यांचे बरोबर विचार विनिमय करून पंचायती राज संस्थाना देय असलेल्या उपकर अनुदानाची, वितरणाची सुधारित कार्यपद्धती प्रस्तुत शासन निर्णयान्वये विहित करण्यांत येत आहे.

शासन निर्णय:

ग्राम पंचायती व पंचायत समित्यांना देण्यात येणारे जमीन महसूल अनुदान व उपकर अनुदान प्रचलित पद्धतीप्रमाणे या पुढेही संबंधीत जिल्हाधिका-यांमार्फत देण्यात येईल. याशिवाय शासन स्तरावरील जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांना मंजूर होणारे सामान्य [मूळ] उपकर अनुदान, वाढीव उपकर अनुदान आणि स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान यापुढे जिल्हाधिका-यांमार्फत जिल्हा परिषदा/ पंचायत समित्यांना देण्यात येईल.

२. प्रचलितपद्धतीनुसार क्षेत्रीय कार्यालयाकडून "२०२९ जमीन महसूल" या लेखाशिर्षाखालील अंदाज पत्रके मागविण्यात येत नसून तथापि आता जिल्हाधिका-यांमार्फत अनुदानाचे वाटप केले जाणार असल्यामुळे सर्व विभागीय आयुक्तांनी दरवर्षी शासनाकडे पंचायत राज संस्थोचे संबंधात "२०२९ जमीन महसूल" खालील मूळ अंदाजपत्रक व सुधारित अंदाज पत्रक जिल्हाधिका-यांकडून मागवून घेऊन ग्राम विकास विभागाकडे नियत वेळेत पाठविणे आवश्यक राहील.

३. विभागीय आयुक्तांना ग्राम विकासविभागाकडून आवश्यक तेवढी तरतूद प्रत्येक वर्षी उपलब्ध करून दिली जाईल. विभागीय आयुक्त आपल्या अधिपत्याखालील जिल्हाधिका-यांकडे आवश्यक तेवढी तरतूद पंचायती राज संस्थांना अनुदान वाटपासाठी सुपूर्द करतील.

४. प्रचलित पद्धतीनुसार जिल्हाधिका-यांकडून जमीन महसूलावरील उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीचे त्रैमासिक अहवाल ग्राम विकास विभागाकडे पाठविले जातात व त्या आधारे पंचायत राज संस्थाना देय असलेल्या उपकर अनुदानाची निश्चित करून त्याप्रमाणे अनुदान मंजूर करण्यात येत असे. आता संबंधीत जिल्हाधिका-यांनीच पंचायती राज संस्थांना उपकर अनुदान मंजूर करावयाचे असल्यामुळे शासनाकडे [ग्रा. वि. वि. कडे] उपकर वसूलीचे अहवाल पाठविण्याची गरज नाही. जिल्हाधिका-यांनी त्यांच्या कार्यालयाखालील तहसीलदारांकडून संबंधीत उपकोषागार अधिका-यांनी प्रमाणित केलेले प्रत्यक्ष वसूलीचे अहवाल प्राप्त करून घेऊन पंचायत राज संस्थांना देय असलेल्या उपकर अनुदानाची निश्चित करवावी अशी निश्चित करताना १/४ वसूली शुल्क वजा करून अनुदान मंजूर करावे.

५. जिल्हाधिका-यांनी पंचायती राज संस्थाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे अनुदानाची निश्चिती करून वाटप करावे.

अ. क्र.	ज्या संस्थेस अनुदान प्राप्त व्हावे ती संस्था.	अनुदानाचा प्रकार	म. जि. प. व न. स. अधिनियम १९६१ व सु. गा. प. अधिनियम १९५८मधील संबंधित तरतूदी	मंजूर करावयाच्या अनुदानाचे प्रमाण.
१.	२.	३.	४.	५.
१.	जिल्हापरिषद	जमिन महसूला-वरील सामान्य उपकर	महाराष्ट्र जिल्हा परिषद पंचायत समिती अधिनियम, १९६१मधील कलम १४४, १५१, १५२	उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या १००% रक्कम.
२.	जिल्हापरिषद	जमीन महसूलावरील वाढीव उपकर	कलम १५५[१][६]	जिल्हा परिषदेने बसविलेल्या वाढीव उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या ५०टक्के रक्कम.
३.	जिल्हापरिषद	स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान.	कलम १८५	खालील सूत्रानुसार स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदानाची निश्चिती करावी. वाढीव उपकराचा दर वाढीव उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीवर देय स्थानिक उपकर सापेक्ष अनुदान. २०+३०=५०पैसे काही नाही ५१ते१००पैसे ७५टक्के[३७. ५०पैसे] १०१ते२००पैसे १००टक्के[१००पैसे] २० +१८०पैसे १३७. ५०पैसे १]जिल्हापरिषदेने जितका उपकर वाढविला असेल त्या संदर्भात वरील सूत्रानुसार घेणा-या रकमेच्या १००टक्के रक्कम जिल्हा परिषदेस द्यावी.

१.	२.	३.	४.	५.
				२] पंचायत समितीने वाढविलेल्या उपकराचे बाबतीत वरील सूत्राप्रमाणे अनुदानाची रक्कम निश्चित करून त्या रक्कमेच्या ७५ टक्के जिल्हा परिषदेला द्यावी व उर्वरीत २५ टक्के रक्कम पंचायत समितीला द्यावी. पंचायत समितीने वाढविलेल्या उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या १०० टक्के
४.	पंचायत जमीन समिती महसूल वरील वाढीव उपकर	कलम १५५[२]		
५.	पंचायत जमीन समिती महसूल वरील वाढीव उपकर	कलम १५५[१] [६]	जिल्हा परिषदेने वाढविलेल्या या उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या ५० टक्के.	
६.	पंचायत स्थानिक समिती उपकर सापेक्ष अनुदान	कलम १८५	पंचायत समितीने वाढविलेल्या उपकरावर आधारीत देय असलेल्या अ. क्र. ३ च्या स्तंभा ५ खाली दर्शविल्या प्रमाणे स्थानिक उपकर अनुदानाच्या २५% रक्कम.	
७.	ग्राम पंचायत जमीन महसूल अनुदान	मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम १९५८ चे कलम १३१	पांच वर्षांत प्रत्यक्षात वसूल होणा-या जमीन महसूलाची वार्षिक सरासरी. [सध्याच्या पद्धतीत बदल नाही.]	
८.	ग्राम पंचायत जमीन समानीकरण अनुदान	मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम १९५८ चे कलम १३२[अ]	ज्या ठिकाणी दरमाणाची जमीन महसूल १ रुपयाहून कमी असेल तेथे दरमाणाची १ रुपया या आधारे येथारी अनुदानाची रक्कम आणि ग्रामपंचायतीना देय असणा-या जमीन महसूलाच्या अनुदानाची रक्कम यातील फरक [सध्याच्या पद्धतीत बदल नाही]	
९.	ग्राम पंचायत जमीन महसूल वरील सामान्य उपकर	मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम १९५८ चे कलम १२७	उपकराच्या प्रत्यक्ष वसूलीच्या १०० टक्के इतकी रक्कम.	

६. वरील प्रमाणे अनुदान निश्चित केल्यानंतर त्याचे खाली दर्शविलेल्या पद्धतीप्रमाणे वाटप करावे.

- ✓ [१] जिल्हा परिषदेला देय असणा-या अनुदानाचे आदेश जिल्हाधिका-यांनी जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचे नावे काढावेत. यासाठी जिल्हा परिषदेचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी हे आहरणा अधिकारी म्हणून राहतील व ते कोझागारातून अनुदान काढतील.
- [२] पंचायत समितीला देय असणा-या अनुदानाचे आदेश गट विकास अधिका-यांच्या नावे काढावेत गट विकास अधिकारी हे या प्रयोजनासाठी आहरणा अधिकारी असतील.

[३] ग्राम पंचायतीना देय असणारी अनुदाने जिल्हाधिकारी संबंधित तहसीदारांच्या अधिनस्त ठेवतील. गाववार याद्यानुसार देय होणा-या अनुदानाचे आदेश गाववार याद्यासह संबंधित तहसिलदार काढतील. व गांववार याद्यासह रक्कम कोषागारातून काढून गट विकास अधिका-यांकडे पाठवतील. गांववार याद्या नसल्यास गट विकास अधिकारी रक्कम स्विकृत करणार नाहीत. गट विकास अधिकारी गाववार याद्यानुसार धनादेशाने रक्कम संबंधित ग्राम पंचायतींना देतील.

७. जिल्हाधिका-यांनी पंचायती राज संस्थाना अनुदानाचे वाटप केल्यानंतर सदर अनुदानाचा हिशोब ठेवणे, कोणत्या तिमाहीसाठी अनुदान मंजूर केले आहे व कोणत्या तिमाहीसाठी अनुदान मंजूर करावयाचे बाकी आहे याची नोंद ठेवणे, तसेच प्रत्येक तिमाही अखेर आणि वित्तीय वर्ष संपल्याबरोबर अनुदान वितरणाची व प्रलंबित अनुदानाची माहिती शासनाकडे पाठविणे इत्यादी बाबतची कार्यवाही करण्याची जबाबदारी विभागीय आयुक्तांची राहिल.

८. वित्तीय वर्ष संपण्यापूर्वी आयुक्तांच्या अधिनस्त ठेवलेले अनुदान पूर्णपणे खर्च होईल हे पहाणे तसेच आवश्यक अनुदानाची व शासनाकडे मागणी करणे, अनुदान प्रत्यार्पित करावयाचे असल्यास त्याबाबतची माहिती शासनाकडे विहीत वेळेत पाठविणे, मंजूर तरतूदीपेक्षा अनुदान जास्त खर्च होणार नाही हे पहाणे तसेच ते व्यपगत होणार नाही याची काळजी घेणे ही जबाबदारी विभागीय आयुक्तांची असेल.

९. विभागीय आयुक्तांनी वित्तीय वर्ष संपल्याबरोबर मंजूर केलेल्या अनुदानाच्या महालेखापाल कार्यालयामधील नोंदी बरोबर शासन निर्णय ग्राम विकास विभाग, क्रमांक आरसीएन १०८९/प्र. क्र. ३०२७/२८, दि. ५ सप्टेंबर १९९० अन्वये विहित केलेल्या कार्यप्रणाली प्रमाणे ताब्येळ घालून ग्राम विकास विभागाकडे अहवाल पाठविणे आवश्यक राहिल. ताब्येळ्याचे काम विहित वेळेत व अचूक होण्यासाठी संबंधित जिल्हा परिषदांनी विभागीय आयुक्तांना आवश्यक ते सहकार्य द्यावे.

१०. विभागीय आयुक्तांनी शासनास अपेक्षित असलेली पंचायत राज समिती, लोकलेखा समिती आणि विधान मंडळाचे संबंधातील जमीन महसूल आणि उपकर अनुदानाची माहिती त्वरित पुरविणे आवश्यक राहिल.

११. जमीन महसूल आणि जमिन महसूलावरील उपकर हे पंचायती राज संस्थांचे उत्पन्नाचे एकमेव महत्त्वाचे साधन आहे. यापासून प्राप्त होणार उत्पन्न हे पंचायत राज संस्थेचे स्वतःचे उत्पन्न गणले जाते. यास्तव सदर अनुदाने पंचायत राज संस्थाना वेळच्या वेळी मिळणे आवश्यक आहे. हे अनुदान पंचायत राज संस्थाना नियमित मंजूर केले जाते किंवा नाही याचा आढावा विभागीय आयुक्तांनी जिल्हाधिका-यांच्या मासिक सभेत घेणे आवश्यक राहिल.

१२. जिल्हाधिका-यांनी पंचायती राज संस्थाना अनुदानाचे वाटप केल्यानंतर ते संबंधित संस्थेने कोषागारासमून काढले किंवा नाही हे पहाणे तसेच मंजूर केलेले अनुदान व्यपगत होणार नाही याची दक्षता घेणे याबाबतची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी व संबंधित तहसिलदार यांची राहिल.

१३. जिल्हाधिकारी प्रत्येक तिमाही अखेर [एप्रिल, जुलै, ऑक्टोबर, जानेवारी] जिल्हा परिषद/पंचायत समिती/ग्रामपंचायत निहाय वाटप केलेले अनुदान कोणत्या कालावधीसाठी अनुदानाचे वाटप झालेले नाही, व वाटप झालेले नसल्यास त्याची कारणे असा अहवाल विभागीय आयुक्तांकडे पाठवतील. या अहवालावर विभागीय आयुक्तांनी कार्यवाही करणे आवश्यक असून पंचायत राज संस्थाना वेळेत स्वतःच्या उत्पन्नाची साधने उपलब्ध व्हावीत यासाठी विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिका-यांना सूचना देतील.

१४. विभागाय आयुक्त स्तरावर जिल्हास्तरावर आणि तहसिलदार-स्तरावर सुधारीत कार्यप्रणाली प्रमाणे अंमलबजावणी करण्यासाठी शासनाकडून कोणत्याही प्रकारचा अतिरिक्त कर्मचारीवृंद मंजूर केला जाणार नाही.

१५. प्रस्तुत आदेशाची अंमलबजावणी १९९२-९३ या वित्तीय वर्षापासून या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून करण्यात येईल.

१६. प्रस्तुत शासन निर्णय, महसूल व वन विभागाकडील अनौपचारिक संदर्भ क्र. २९०५२८/ल-२, दि. १८ मार्च १९९२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

अ. अ. क. ला.

[अशोक बसाक]

सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत रवाना :-

१] सर्व विभागीय आयुक्त,

२] महाराष्ट्र शासन, महाराष्ट्र शासन, महाराष्ट्र शासन